

Dossier

Perfis professionals

**El Grau de GIDD de la UB:
adaptant la formació
als nous temps**

El grau de GIDD de la UB: adaptant la formació als nous temps

Resum: El curs 2019-2020, l'aleshores Facultat de Biblioteconomia i Documentació de la Universitat de Barcelona (UB) posa en marxa el grau de Gestió d'Informació i Documentació Digital (GIDD), un nou pla d'estudis que actualitza els continguts del grau d'Informació i Documentació (ID) que havia començat a impartir-se a la Facultat el curs 2009-2010. Els canvis responen a la necessitat d'actualitzar els continguts del grau anterior per adaptar-lo a un entorn en què la informació es transmet, es tracta, s'emmagatzema i es difon en format majoritàriament digital.

Paraules clau: formació universitària, grau de Gestió d'Informació i Documentació Digital, grau d'Informació i Documentació, pla d'estudis, Universitat de Barcelona.

El Grado de GIDD de la UB: adaptando la formación a los nuevos tiempos

Resumen: El curso 2019-2020 la Facultad de Biblioteconomía y Documentación de la Universidad de Barcelona (UB) puso en marcha el grado de Gestión de Información y Documentación Digital (GIDD), un nuevo plan de estudios que actualiza los contenidos del grado de Información y Documentación (ID) que empezó a impartirse en la Facultad en el curso 2009-2010. Los cambios responden a la necesidad de actualizar los contenidos del grado anterior para adaptarlo a un entorno en el que la información se transmite, trata, almacena y difunde en formato mayoritariamente digital.

Palabras clave: formación universitaria, grado de Gestión de Información y Documentación Digital, grado de Información y Documentación, plan de estudios, Universidad de Barcelona.

Maite COMALAT

Secretària del Departament de Biblioteconomia, Documentació i Comunicació Audiovisual. Facultat d'Informació i Mitjans Audiovisuals
comalat@ub.edu

Aurora VALL

Cap d'estudis. Facultat d'Informació i Mitjans Audiovisuals
auroravall@ub.edu

Marina SALSE

Vicedegana acadèmica. Facultat d'Informació i Mitjans Audiovisuals
salse@ub.edu

Article rebut i revisat al desembre del 2021

DOI <https://doi.org/10.34810/itemn72id398381>

The GIDD Degree at the UB: adapting training to current times

Abstract: In the 2019-2020 academic year, the then-named Faculty of Librarianship and Documentation of the University of Barcelona (UB) launched its degree in Digital Information and Documentation Management (GIDD), a new plan of studies updating the contents of the previously offered degree in Information and Documentation (ID) that began to be taught at the Faculty in the 2009-2010 academic year. The changes responded to the need for updated contents that were better adapted to an environment in which information is transmitted, processed, stored and disseminated primarily in digital format.

Keywords: university education, degree in Digital Information and Documentation Management, degree in Information and Documentation, plan of studies, University of Barcelona.

Introducció

El curs 2019-2020 l'aleshores Facultat de Biblioteconomia i Documentació de la Universitat de Barcelona (UB) posa en marxa el grau de Gestió d'Informació i Documentació Digital (GIDD).¹ El grau no és pròpiament una nova proposta sinó que és el resultat de la revisió de l'anterior grau d'Informació i Documentació (ID) a partir de l'experiència de 10 anys d'impartició amb la voluntat d'adaptar-lo a un context social i laboral que ha canviat significativament durant aquest temps. L'aposta de mantenir l'oferta és clara i se sustenta en l'evidència de la necessitat i l'interès que demostren, d'una banda, l'alt nombre d'ofertes de pràctiques extracurriculars, remunerades econòmicament i molt variades en tasques i contextos, i d'altra, l'alta taxa d'ocupabilitat dels egressats.

A més, el grau de la UB no queda al marge de la pèrdua constant d'estudiants dels graus homònims que, tot i no ser tan accentuada com la d'altres universitats, sí que mostrava una davallada progressiva que es volia revertir apropant els continguts a les noves generacions i presentant-los de manera que poguessin interessar a l'alumnat de 18 anys, majoritari en les darreres preinscripcions. Aquesta és una situació, tal com indiquen Abadal, Ollé i López-Borrull, que s'ha analitzat en múltiples articles on s'exposen algunes de les possibles raons, entre elles, l'augment de l'oferta que fa que els títols quedin diluïts, la poca visibilitat professional, l'escàs prestigi dels títols de l'àrea i el poc reconeixement professional de la disciplina fora de l'àmbit de la biblioteconomia, o el canvi dels interessos de les noves generacions que s'orienten més cap al món digital.²

(...) quinze anys més tard s'ha fet evident la necessitat d'una actualització dels continguts i moltes universitats han reformulat les seves titulacions.

Sigui per la raó que sigui, aquesta pèrdua progressiva de demanda ha tingut uns efectes devastadors i ha suposat el tancament dels estudis oferts per altres universitats del nostre entorn (el darrer curs amb nou accés al grau de la UOC va ser el 2016-17 i la UAB i la UVIC van extingir els seus estudis de diplomatura en el moment d'implantar els graus). A més, també ha implicat la revisió dels graus d'altres universitats que impartien el grau d'Informació i Documentació seguint la proposta que es va fer al *Libro Blanco: Título de grado en Información y Documentación* publicat per l'Aneca el 2004 que va ser el resultat del treball conjunt, coordinat per Assumpció Estivill, de tots els centres de l'Estat que impartien l'antiga diplomatura o la llicenciatura.³ Aquest document, amb la denominació d'"informació i documentació", tal i com indiquen Urbano i Argudo, tenia com a objectiu centrar la formació en les competències transversals més enllà de les institucions concretes per incrementar així la visibilitat professional.⁴ Tot i que la idea original segueix essent vàlida, quinze anys més tard s'ha fet evident la necessitat d'una actualització dels continguts i moltes universitats han reformulat les seves titulacions. En aquest sentit, la Universidad Carlos III de Madrid presentà el curs 2018-19 el grau de Gestión de la Información y Contenidos Digitales, i la Universidad de Murcia segueix una orientació molt similar tot man-

1. A finals de l'any 2019, la Facultat canvià el seu nom per visibilitzar les titulacions de l'àmbit de la comunicació audiovisual que s'hi imparteixen i passa a denominar-se Facultat d'Informació i Mitjans Audiovisuais (FIMA).
2. Abadal, Ernest; Ollé, Candela; López-Borrull, Alexandre. "Biblioteconomia y Documentación en España: balance de 40 años de estudios universitarios". *El profesional de la Información*, vol. 30, núm. 2 (2021). e300215. <https://doi.org/10.3145/epi.2021.mar.15> [Consulta: 07/12/2021].
3. Estivill Rius, Assumpció. "Tendencias en la formación de profesionales bibliotecarios: el proceso de convergencia europea, una oportunidad de redefinir las orientaciones profesionales y los contenidos de la titulación". *Boletín ANABAD*, núm. 1-2 (2004), p. 659-690, <https://www.anabad.org/wp-content/uploads/2004.1-2.pdf> [Consulta: 07/12/2021].
4. Urbano, Cristóbal; Argudo, Silvia. "Formación universitaria en información y documentación: 2010, el complejo despertar a un escenario abierto", *Anuario ThinkEPI*, v. 4 (2010), p. 17-25, <https://thinkepi.profesionaldelainformacion.com/index.php/ThinkEPI/article/view/31232/16583> [Consulta: 07/12/2021].

tenint la mateixa denominació el curs 2020-21. Per la seva part, la Universidade da Coruña, el curs 2019-20, inicia el grau de Gestión Digital de Información y Documentación, amb una visió molt similar a la que la Universitat de Barcelona engega el mateix curs i que és, actualment, l'única oferta d'aquest tipus a Catalunya. En definitiva, la revisió forma part d'un procés natural que implica l'avaluació constant de les titulacions per part de les universitats per tal d'adaptar-les als nous contextos en què els estudiants es formen actualment i a les noves necessitats de l'entorn en què hauran d'integrar-se.

La proposta del nou grau de Gestió d'Informació i Documentació Digital segueix aquesta voluntat de posar al dia el pla d'estudis, tot mantenint una proposta formativa necessària i útil que, en aquests moments, a Catalunya, ofereix exclusivament la Universitat de Barcelona.

1. GIDD: més que un canvi de nom

Tal i com es detalla a la memòria per a l'acreditació del títol,⁵ el grau de Gestió d'Informació i Documentació Digital pretén formar professionals encarregats de dissenyar, implementar, gestionar i avaluar productes i serveis relacionats amb la provisió, organització, explotació i comunicació de dades i informació. Així, doncs, el nucli fonamental del títol segueix sent l'estudi i l'anàlisi de la informació i la documentació amb l'objectiu de posar-la a l'abast de la societat a través del seu registre, emmagatzematge, organització, recuperació i transmissió. La societat, però, ha sofert canvis profunds que afecten al volum de dades i d'informació que es genera així com una ampliació dels formats, dispositius i canals que s'utilitzen per a la seva transmissió i consum. Tot això ha portat a

una profunda transformació social, relacionada amb els hàbits en el consum i ús de la informació generada i transmesa, principalment, a través dels grans mitjans i les xarxes socials. Uns canvis que afecten de manera considerable les múltiples funcions i contextos d'actuació dels professionals de la informació i, per tant, algunes de les competències que han d'adquirir. Uns canvis que han posat en evidència la necessitat d'actualitzar alguns continguts del grau d'Informació i Documentació amb la incorporació de coneixements, habilitats i actituds nous, i la modificació de l'enfocament d'algunes altres competències; l'objectiu era seguir formant professionals de la informació qualificats i que comptessin amb les capacitats necessàries per a la generació, recerca, gestió, consum i comunicació de la informació en un món eminentment digital.

Aquesta és la raó que justifica, en primer lloc, el canvi de denominació del títol per incorporar l'entorn digital. Un canvi que, a més, pretenia trencar amb les confusions que la denominació anterior, Informació i Documentació, generava, i que s'evidenciaven tant en el Saló de l'ensenyament (detectades entre els estudiants potencials al Punt d'Informació de la UB al Saló) com en els comentaris de diverses empreses i ocupadors que ens havien fet arribar (poca claredat en els objectius del grau i poca transparència i atracció de les denominacions de les assignatures i, per tant, dels continguts). Calia, doncs, una denominació que atragués l'atenció dels estudiants potencials interessats i que el títol d'ID, probablement per la indefinició dels termes, no tenia. Així doncs, s'introdueix en la denominació del títol la feina del professional, la gestió de la informació, i s'accentua la presència de l'entorn digital que no es feia tan evident en el grau anterior, tot i ser-hi present. La nova denominació de títol de grau, Gestió d'Informació i Documentació Digital, pretén reflectir aquest nou enfocament més actual i

5. *Memoria para la verificación de títulos oficiales. Grado de Gestión de Información y Documentación Digital*. Barcelona: Universidad de Barcelona, 2018. <https://www.ub.edu/portal/documents/5181723/6601874/Memoria+registrada+Grau+Gestió+d%27Informació+i+Comunicació+Digital.pdf?b2cd2a44-b421-c548-9f75-4ce814e3c633> [Consulta: 07/12/2021].

d'alguna manera més immers en la societat de la informació, societat digital o, en paraules de Manuel Castells, *societat de l'aprenentatge*, en la qual el professional ha passat a tenir un paper molt més actiu i més d'acord amb la gestió de continguts en qualsevol format, en tot tipus d'organitzacions públiques i privades, i en els diferents entorns, contextos i canals de comunicació i consum de dades i informació.

Val a dir que el procés de canvi d'una titulació oficial no es pot fer de forma unilateral ja que cal seguir uns processos de qualitat que, a Catalunya, es troben regulats per l'Agència de Qualitat del Sistema Universitari de Catalunya (AQU). Les modificacions importants, com les que afecten al nom del títol, les competències o els continguts obligatoris, han de ser avaluades externament en un procés complex anomenat "Verificació". És per això que el nou grau de Gestió d'Informació i Documentació Digital ha hagut de passar aquest procés de qualitat que ha implicat els processos paral·lels d'implantació d'un nou títol i d'extinció de l'anterior.⁶

2. Els canvis en les competències i en els continguts obligatoris

El nou pla d'estudis se segueix centrant en la formació d'un professional que domini els processos i les tècniques de creació, anàlisi, gestió, avaluació i comunicació de la informació en diferents mitjans i formats per a la seva utilització per part dels usuaris finals. Al mateix temps, aquest professional ha de conèixer les tècniques de planificació, implementació, gestió i avaluació de productes i serveis d'informació, tenint en compte les noves característiques dels usuaris d'aquests productes i serveis. Finalment, és necessari conèixer els

La nova denominació de títol de grau, Gestió d'Informació i Documentació Digital, pretén reflectir aquest nou enfocament més actual i d'alguna manera més immers en la societat de la informació, societat digital.

canals i dispositius actuals a través dels quals s'ofereixen aquests productes i serveis, tot posant especial atenció en la deontologia professional i el marc legal, nacional i internacional que afecta la informació en el nou món digital.

El perfil del graduat en Gestió d'Informació i Documentació Digital és el d'un especialista en dissenyar, proporcionar, gestionar i avaluar serveis d'informació d'acord amb les necessitats d'una comunitat (geogràfica, virtual, vinculada a una organització, etc.) tot creant materials i productes per a la comunicació eficaç de la informació. La formació per a la provisió de serveis que facilitin l'accés a la informació i a les idees requereix unes competències específiques de captura, selecció, representació, organització i difusió de la informació mitjançant l'aplicació de les tecnologies, juntament amb les habilitats de comunicació pròpies de la mediació i les competències de gestió de recursos econòmics i humans per dissenyar i assegurar la qualitat dels serveis. Amb aquest perfil, la figura del gestor de la informació i de la documentació segueix present en el sector públic (biblioteques públiques, universitàries, institucions científiques i culturals), al sector privat (entitats financeres, bufets d'advocats i departaments de recerca i desenvolupament de les indústries), però cada vegada més en altres sectors com els mitjans de comunicació, Internet i xarxes socials, a més dels proveïdors autònoms de serveis i productes d'informació.

6. Podeu trobar els documents fonamentals del procés de verificació al web del Sistema d'Assegurament Intern de la Qualitat (SAIU) de la FIMA: *Verificació / Modificació*. Barcelona: Facultat d'Informació i Mitjans Audiovisuals. Universitat de Barcelona, 2021. <https://www.ub.edu/porta/web/informacio-mitjans-audiovisuals/verificacio-modificacio> [Consulta: 07/12/2021].

El valor estratègic del coneixement, de les dades i la informació, i la capacitat per a la seva explotació i comunicació en la societat actual obren noves perspectives als graduats que poden rendibilitzar la seva formació en llocs de treball molt diversos. Alguns d'ells: formador en la recerca, selecció i ús de la informació pertinent i de qualitat; de gestor de projectes, en la creació d'eines de participació ciutadana en la societat digital, així com altres formes d'explotació i comunicació de la informació, interna i externa, en empreses i organitzacions de diversa tipologia. El nou professional de la informació ha de ser capaç de crear productes i serveis d'informació per als ciutadans del món digital, amb les eines i formats actuals, tenint en compte els nous hàbits i característiques d'accés, consum i transmissió de la informació, a través de dispositius i canals diversos i en una situació de canvi ràpid i constant.

Alguns col·lectius han considerat que tant el grau d'ID com l'actual grau de GIDD signifiquen una pèrdua de pes de sectors tradicionalment vinculats a l'àmbit com pot ser el de les biblioteques. La formació dels graus se centra en les habilitats aplicables en qualsevol entorn i, per tant, prepara per esdevenir un professional més polivalent i adaptable a diferents contextos. A més, com també succeeix en altres països, la formació específica s'assoleix mitjançant les pràctiques curriculars, les assignatures optatives, la realització de pràctiques extracurriculars o, posteriorment, a través de màsters i postgraus.

Prenent en consideració aquesta visió que queda reflectida en la memòria de verificació del títol,⁷ es concedeix especial importància a la formació de professionals amb una mentalitat oberta al canvi que faciliti la seva integració en un entorn laboral caracteritzat per una acceleració constant en la innovació de processos i instruments, el treball en equips multidisciplinaris i l'aprenentatge permanent. Tot això fa que la nova proposta mantingui la distribució

El nou professional de la informació ha de ser capaç de crear productes i serveis d'informació per als ciutadans del món digital, amb les eines i formats actuals.

que tenia l'anterior títol pel que fa al tipus de crèdits en formació bàsica (60 crèdits), assignatures obligatòries (129 crèdits), assignatures optatives (30 crèdits), pràctiques (12 crèdits) i treball final de grau (9 crèdits).

El grau de GIDD es va elaborar seguint els principis enunciats en el Reial Decret 1393/2007, de 29 d'octubre que establia l'ordenació dels ensenyaments universitaris oficials. Aquest decret era el vigent en el moment de la verificació del títol, però ha estat substituït recentment pel *Reial Decret 822/2021, de 28 de setembre, pel qual s'estableix l'organització dels ensenyaments universitaris i el procediment d'assegurament de la qualitat*. Es desconeixen encara les implicacions reals que tindrà per a la titulació però cal pensar que no seran gaires, ja que el nucli central del decret anterior s'ha modificat en una mesura molt baixa.

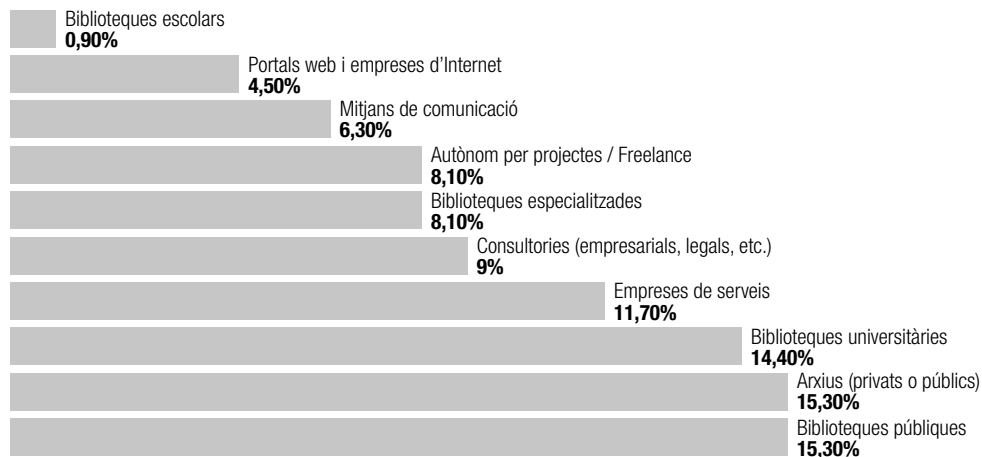
En qualsevol cas, els principis estructurals segueixen essent els mateixos en els dos plans d'estudis. Continua havent-hi 60 crèdits de formació bàsica, que garanteixen una formació transversal amb uns coneixements generals per a tots els graduats d'una mateixa branca que poden reconèixer-los si canvien de titulació. Formen part d'aquest bloc assignatures com Indústries Culturals i Societat de la Informació, Informació i Formats Digitals, Organització i Informació a l'empresa, Aspectes Legals de la Informació, Bases de Dades, Edició Web, Estadística Aplicada, Història del Patrimoni Documental o Tècniques de Comunicació, assignatures totes elles situades en els tres primers

7. *Memoria para la verificación de títulos oficiales*, op. cit.

semestres del grau i que responen, d'una banda, a la vinculació de la titulació amb àrees afins com l'economia, l'administració d'empreses, el dret, l'estadística o la comunicació i, d'altra, a la importància i la vinculació que les titulacions del nostre àmbit sempre han mantingut amb les tecnologies i que, en aquest cas, reforcen la vinculació del grau amb els nous entorns digitals.⁸ Són més destacables els canvis que es donen en assignatures obligatòries entre les que guanyen pes les relacionades amb els nous entorns de transmissió com Visualització d'Informació, Repositoris i Biblioteques Digitals, Disseny d'Interacció o Comunicació a la Xarxa. Aquestes noves assignatures tenen la voluntat de respondre a la generalització de la feina en xarxa i a la introducció de nous formats, dispositius, canals i serveis d'informació que han seguit modificant substancialment les tasques professionals tradicionals.

En aquests moments, tal i com es pot veure a la figura 1, molts dels graduats estan desenvolupant les seves funcions en arxius, biblioteques i centres de documentació, però també són molts els qui estan treballant en altres entorns, com els mitjans de comunicació i la indústria editorial que van incorporant nous sistemes de gestió de la informació per a la creació dels seus productes o en empreses i organismes oficials on els processos de gestió de la qualitat obliguen a crear sistemes integrats d'informació.⁹ Aquesta ampliació dels límits de la disciplina cap als mitjans de comunicació de massa i els nous canals de consum i comunicació d'informació no només ha enfortit els llaços ja existents amb àrees properes a través de la formació bàsica sinó que ha aprofundit en els nexes d'unió ja existents amb la informàtica i els mitjans, que s'han fet molt més presents en el nou pla d'estudis.

Figura 1. Llocs de treball dels titulats entre els cursos 2015-2016 i 20

- Mercè Bosch ja parla de donar més pes a les TIC a la diplomatura i es fa ressò de la diversitat d'opinions sobre l'abast que ha de tenir la tecnologia dins dels estudis i de la necessitat de considerar-les un instrument i no l'essència de la professió (p. 44); afirma que les TIC no són l'essència si no l'instrument, un mitjà (p. 45). Bosch i Pou, Mercè. "Els estudis de Biblioteconomia i Documentació i la configuració dels futurs professionals a l'Estat espanyol". *Ítem*, núm. 13 (1993), p. 39-60, <https://raco.cat/index.php/Item/article/view/22430/22264> [Consulta: 07/12/2021].
- Aquestes dades estan extretes dels resultats de les enquestes d'inserció laboral als titulats que la Facultat publica: *Enquestes d'inserció laboral*. Barcelona: Facultat d'Informació i Mitjans Audiovisuals. Universitat de Barcelona, 2021. <https://www.ub.edu/portal/web/informacio-mitjans-audiovisuals/aqu> [Consulta: 07/12/2021].

Altres àrees, com la catalogació, mantenen el seu pes al nou pla d'estudis però amb assignatures on el material audiovisual té un paper més evident de manera que aquest concepte i la presència en el món digital s'incorporen en la denominació de les assignatures. Evidentment aquests nous continguts fan que altres àrees perdin pes específic en el nou grau. Això passa, per exemple, amb la gestió i la planificació d'unitats d'informació que, tot i que manté una presència important, deixa la necessària especialització en mans dels màsters relacionats.

El nou pla d'estudis, que reproduïm a la taula 1, distribueix aquestes assignatures de manera progressiva, i concentra les matèries bàsiques, com hem comentat, en els primers tres semestres: En els semestres següents s'hi encabeixen la resta d'assignatures, i al darrer curs s'imparteixen les optatives, les pràctiques i el TFG que són les assignatures que acaben definint el perfil d'especialització que l'alumne ha triat.

3. La revisió de l'oferta d'optatives

Una altra de les novetats que s'incorpora al nou pla d'estudis és la revisió i ampliació del catàleg d'optatives, un tipus d'assignatures que tradicionalment han permès incorporar nous continguts o enfocaments per adaptar-se a l'entorn. En aquest cas, l'ampliació dona resposta a les noves necessitats amb assignatures de menor càrrega creditícia que permeten una oferta més àmplia i més diversificada; a més, es proposa programar-ne algunes en anys alterns perquè l'alumnat pugui dissenyar el seu itinerari entre tercer i quart curs. Les assignatures, a més, responen a la voluntat de promoure l'especialització de l'alumnat en alguna àrea de les tres que s'ofereixen (biblioteques i arxius, informació i organitzacions, i entorn digital).

A la taula 2 es detalla la proposta inicial d'optatives tot i que, per les seves característiques,

Taula 1. Pla d'estudis del grau de Gestió d'Informació i Documentació Digital

	1r semestre	2n semestre
1r curs	Organització i Informació a l'Empresa (MB) (6 cr)	Aspectes legals de la Informació (MB) (6 cr)
	Indústries culturals i Societat de la Informació (MB) (6 cr)	Edició Web (6 cr)
	Biblioteques, Arxius i Centre de Documentació (6 cr)	Estadística aplicada (MB) (6 cr)
	Informació i Formats digitals (MB) (6 cr)	Bases de Dades (6 cr)
	Cerca i ús d'Informació (MB) (6 cr)	Recuperació d'Informació (6 cr)
2n curs	Història del Patrimoni documental (MB) (6 cr)	Desenvolupament de Col·leccions (6 cr)
	Visualització d'Informació (6 cr)	Anàlisi de Contingut escrit i Audiovisual (6 cr)
	Fonts d'Informació (6 cr)	Repositoris i Biblioteques digitals (6 cr)
	Tècniques de Comunicació (MB) (6 cr)	Serveis als usuaris (6 cr)
	Representació de la Informació: Metadades (6 cr)	Representació de la Informació: Catalogació (6 cr)
3r curs	Tractament del Material Audiovisual (6 cr)	Preparació al Pràcticum (3 cr)
	Comunicació a la Xarxa (6 cr)	Preservació Digital (6 cr)
	Gestió d'Unitats d'Informació (6 cr)	Avaluació i Qualitat (3 cr)
	Disseny d'Interacció (6 cr)	Màrqueting (3 cr)
	Sistemes de Gestió Digital d'Informació I (6 cr)	Gestió documental a l'Empresa (6 cr)
		Sistemes de Gestió Digital d'Informació II (6 cr)
	Optativa (3 cr)	
4t curs	Pràcticum (12 cr)	Web semàntic (6 cr)
	Metodologia de la Recerca (6 cr)	Treball Final de Grau (TFG) (9 cr)
	Optatives (12 cr)	Optatives (15 cr)

és possible que se n'introdueixin d'altres per incorporar les noves tendències. Per orientar l'alumnat i ajudar-lo a perfilar un currículum més individual, des del Pla d'Acció Tutorial (PAT) de la Facultat es fan xerrades i tutories a final de 2n curs perquè a 3r curs ja tenen la possibilitat de triar alguna assignatura optativa en el segon semestre.

Taula 2. Catàleg d'optatives segons la Memòria para la verificación de títulos oficiales. Grado de Gestión de Información y Documentación Digital (Universitat de Barcelona, 2018)

Àrea	Assignatures
Biblioteques i arxius	Biblioteques de Recerca
	Biblioteques Escolars i Promoció de la Lectura
	Biblioteques Públiques
	Catalogació amb RDA
	Classificació i Descripció de Fons d'Arxiu
Informació i organitzacions	Patrimoni i Institucions de la Memòria
	Creació i Gestió d'Empreses Documentals
	Ètica i Deontologia Professional
	Serveis a Usuaris amb Necessitats Especials
	Informació Especialitzada en Ciència i Tecnologia
Entorn digital	Anàlítica Web
	Dades Massives (big data)
	Posicionament SEO
	Projectes de Digitalització
	Seguretat Informàtica
	Vídeo Digital

Les assignatures optatives també pretenen donar a conèixer els continguts que es desenvolupen a través dels màsters que la pròpia Facultat ofereix i que es poden veure a la taula 3.

Taula 3. Màsters ofert per la Facultat d'Informació i Mitjans Audiovisuals el curs 2020-21

Màster	Crèdits	Periodicitat
Biblioteca Escolar i Promoció de la Lectura	60	Anual
Biblioteques i Col·leccions Patrimonials	60	Biennal
Gestió i Direcció de Biblioteques i Serveis d'Informació	60	Biennal
Gestió de Continguts Digitals	60	Anual
Humanitats Digitals	60	Anual

4. Els valors que es mantenen del grau d'Informació i Documentació

Fins ara s'han presentat els canvis més significatius però també hi ha assignatures que es mantenen perquè així ho fixa el Reial Decret 1393/2007 però sense canviar-ne el plantejament, perquè l'experiència prèvia a ID ja havia posat en evidència el seu valor i la seva adequació en la manera com s'impartien; ens referim, entre d'altres, a les pràctiques (Pràcticum) i el treball final de grau (TFG).

Les pràctiques no són, ni molt menys, una novetat del grau, a diferència de moltes altres titulacions que les van incorporar a partir de la Declaració de Bolonya (1999). La diplomatura ja havia contemplat sempre les pràctiques curriculars en el seu pla d'estudis i, com no podia ser d'una altra manera, es van mantenir tant en el grau d'Informació i Documentació com en el grau de Gestió d'Informació i Documentació Digital. Les pràctiques, tal com expliquen Espelt i Mañá,¹⁰ són un valor essencial de la titulació i continuen essent una senya d'identitat de la formació que permet a l'alumnat, en molts casos, descobrir la seva vocació i tenir un co-

10. Espelt, Constança; Mañá, Teresa. "El valor añadido de las prácticas externas para los estudiantes y las instituciones: La experiencia de la Facultad de Biblioteconomía y Documentación de Barcelona". *World Library and Information Congress: 77th IFLA General Conference and Assembly*. San Juan: IFLA, 2011. <https://www.ifla.org/past-wlic/2011/120-espelt-es.pdf> [Consulta: 07/12/2021].

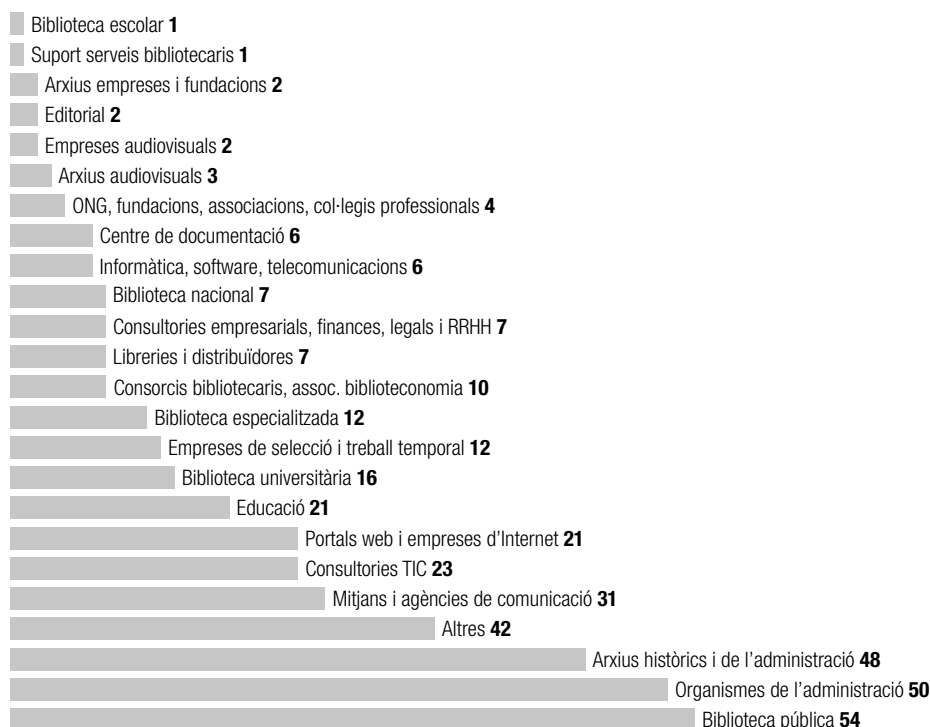
neixement de primera mà de la realitat professional i laboral del sector. A més, les pràctiques fomenten i estrenyen els vincles que la Facultat manté amb el món professional. Aquestes pràctiques curriculars es complementen amb una oferta de pràctiques extracurriculars remunerades, que no formen part del pla d'estudis, però que són una magnífica oportunitat per als alumnes de descobrir nous entorns laborals que sovint els passen desapercebuts i per millorar les seves habilitats i competències en un entorn real. Existeixen, a més, pràctiques d'estiu a l'estranger que incorporen el plus d'experiència internacional a l'aprenentatge professional. Les dades que es recullen als informes anuals de les pràctiques extracurriculars permeten veure que quasi la meitat de l'alumnat

matriculat al grau està aprofitant aquesta oferta. El curs 2019-20 un 48% dels alumnes matriculats a l'ensenyament estaven fent pràctiques extracurriculars malgrat la situació de crisi sanitària, el curs 2018-19 un 66%, el curs 2017-18 un 67% i el curs 2016-17 un 52%.

D'altra banda, tal i com es pot veure a la figura 2, les dades que es publiquen als butlletins del Servei d'Informació d'Ofertes de Feina (SIOF), i que es distribueixen setmanalment, fan evident la diversitat d'ofertes laborals que requereixen titulats del nostre àmbit.¹¹

El treball final de grau no té una trajectòria acadèmica tan consolidada ja que és una novetat que s'incorpora amb els graus però que s'ha

Figura 2. Ofertes segons el tipus de centre contractant. Font: Informe d'activitats del Servei d'Informació d'Ofertes de Feina, Curs 2019-2020, p. 15

11. Aquests butlletins són accessibles a la pàgina del Sistema de Qualitat (SAIQU) de la Facultat a l'apartat de "Dades i indicadors d'inserció laboral": *Dades i indicadors d'inserció laboral*. Barcelona: Facultat d'Informació i Mitjans Audiovisuals. Universitat de Barcelona, 2021. <https://www.ub.edu/portal/web/informacio-mitjans-audiovisuals/indicadors-insercio-laboral> [Consulta: 07/12/2021], i recullen les ofertes tal i com apareixen publicades a les fonts de les quals s'extreuen.

En els dos darrers anys no només hi ha hagut un creixement i una estabilització sinó que també la nota de tall ha augmentat.

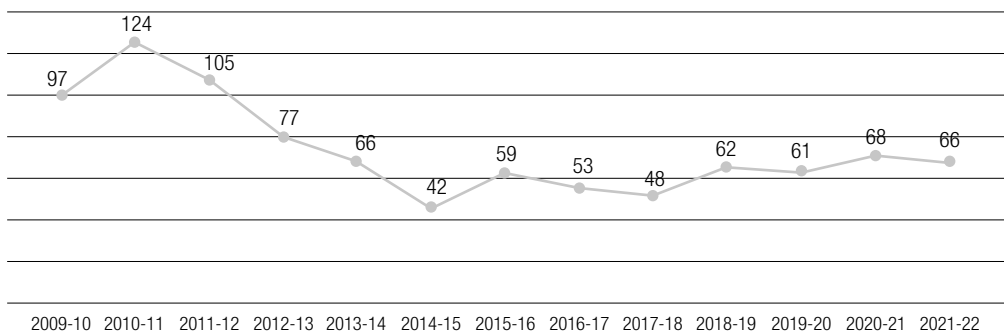
demonstrat necessari i útil per a la formació de l'alumnat perquè implica sintetitzar en un treball els coneixements adquirits al llarg dels estudis tot posant en pràctica les habilitats i competències que han de tenir els professionals de la informació. El TFG és, per tant, la culminació del procés d'aprenentatge de l'estudiant i és per això que es realitza al final dels estudis i després del Pràcticum. Tot i que la seva planificació requeriria d'un altre article, cal dir que ha permès reforçar els vincles amb el món professional a través de propostes vinculades a centres (sovint a partir de l'estada de pràctiques dels alumnes), i consolidar les competències de recerca, anàlisi i comunicació de l'alumnat. La Facultat, a més, fomenta la proposta de temes per part de les empreses, institucions i grups de recerca per tal d'enfortir el lligam

entre els estudis i la realitat professional.¹² A banda, també s'aposta per aquells treballs que poden tenir un recorregut més llarg i ens facilita la seva difusió mitjançant congressos i jornades o en revistes especialitzades. Així mateix, els TFG amb la qualificació d'excel·lent es publiquen al dipòsit digital de la UB.¹³

5. Els resultats

És massa aviat per parlar dels resultats d'aquest nou pla d'estudis perquè es troba en ple procés d'implantació i no serà fins al curs 2022-23 que sortirà la primera promoció de graduats en Gestió d'Informació i Documentació Digital. De tota manera, sí que és possible veure l'impacte en les dades de nou accés que s'han recollit a la figura 4, que poden respondre als canvis que hem presentat, i que permeten veure l'evolució des de la implantació del grau el curs 2009-2010 i la posterior davallada progressiva que hem comentat fins al curs 2017-18 que marca un punt d'inflexió a partir del qual les dades es recuperen i estabilitzen, d'una manera més marcada en els dos darrers anys en què el grau s'ha donat a conèixer.

Figura 3. Evolució del nou accés al grau entre els cursos 2009-2010 i 2021-2022

12. El resultat es pot veure a la llista que es publica a la pàgina de la Facultat: *Propostes de treballs de recerca i línies de treball general*. Barcelona: Facultat d'Informació i Mitjans Audiovisuals. Universitat de Barcelona, 2020. <https://www.ub.edu/portal/documents/5181723/0/temes+2019-2020c/9d4f95ce-1e62-d63f-95ca-cc7d99efae56> [Consulta: 07/12/2021]. on es recullen aquestes propostes perquè l'alumnat que ho desitgi pugui fer la seva tria de tema.

13. *Dipòsit Digital de la Universitat de Barcelona. Treballs de l'alumnat. Treballs de fi de grau (TFG) – Informació i Documentació*. Barcelona: Universitat de Barcelona, 2021. <http://diposit.ub.edu/dspace/handle/2445/67088> [Consulta: 07/12/2021].

Més enllà de la fredor de les dades estadístiques, és important constatar que en els dos darrers anys no només hi ha hagut un creixement i una estabilització sinó que també la nota de tall ha augmentat (el curs 2018-19 la nota de tall va ser de 5 i, en canvi, la del curs 2021-22 va ser de 5,99), ha millorat el percentatge d'alumnes que han entrat en primera preferència (un 54,8% el curs 2018-19 i un 60,3% el curs 2021-22) i les places ofertes s'han cobert amb només la matrícula del mes de juny (el curs 2018-19 es van cobrir al mes de juny només un 78% de les places i, en canvi, el curs 2021-22 es va cobrir el 100%).

Caldrà veure si aquesta progressió es manté i s'aconsegueix consolidar una oferta que constatem com a necessària ja que dona resposta a les necessitats de la societat actual en què la informació és un valor inqüestionable.

Bibliografia

ABADAL, Ernest; OLLÉ, Candela; LÓPEZ-BORRULL, Alexandre. "Biblioteconomia y Documentación en España: balance de 40 años de estudios universitarios". *El profesional de la Información*, vol. 30, núm. 2 (2021). e300215. <https://doi.org/10.3145/epi.2021.mar.15> [Consulta: 07/12/2021].

BOSCH i Pou, Mercè. "Els estudis de Biblioteconomia i Documentació i la configuració dels futurs professionals a l'Estat espanyol". *Item*, núm. 13 (1993), p. 39-60, <https://raco.cat/index.php/Item/article/view/22430/22264> [Consulta: 07/12/2021].

Dades i indicadors d'inserció laboral. Barcelona: Facultat d'Informació i Mitjans Audiovisuals. Universitat de Barcelona, 2021. <https://www.ub.edu/portal/web/informacio-mitjans-audiovisuals/indicadors-insercio-laboral> [Consulta: 07/12/2021].

Dipòsit Digital de la Universitat de Barcelona. Treballs de l'alumnat. Treballs de fi de grau (TFG) – Informació i Documentació. Barcelona: Universitat de Barcelona, 2021. <http://diposit.ub.edu/dspace/handle/2445/67088> [Consulta: 07/12/2021].

Enquestes d'inserció laboral. Barcelona: Facultat d'Informació i Mitjans Audiovisuals. Universitat de Barcelona, 2021. <https://www.ub.edu/portal/web/informacio-mitjans-audiovisuals/auq> [Consulta: 07/12/2021].

ESPELT, Constança; MAÑÀ, Teresa. "El valor añadido de las prácticas externas para los estudiantes y las instituciones: La experiencia de la Facultad de Biblioteconomía y Documentación de Barcelona". *World Library and Information Congress: 77th IFLA General Conference and Assembly*. San Juan: IFLA, 2011. <https://www.ifla.org/past-wlic/2011/120-espelt-es.pdf> [Consulta: 07/12/2021].

ESTIVILL RIUS, Assumpció. "Tendencias en la formación de profesionales bibliotecarios: el proceso de convergencia europea, una oportunidad de redefinir las orientaciones profesionales y los contenidos de la titulación". *Boletín ANABAD*, núm. 1-2 (2004), p. 659-690, <https://www.anabad.org/wp-content/uploads/2004.1-2.pdf> [Consulta: 07/12/2021].

Memoria para la verificación de títulos oficiales. Grado de Gestión de Información y Documentación Digital. Barcelona: Universidad de Barcelona, 2018. <https://www.ub.edu/portal/documents/5181723/6601874/Memòria+registrada+-Grau+Gestió+d%27Informació+i+Comunicació+Digital.pdf/2bcd2a44-b421-c548-9f75-4ce814e3c633> [Consulta: 07/12/2021].

Propostes de treballs de recerca i línies de treball general. Barcelona: Facultat d'Informació i Mitjans Audiovisuals. Universitat de Barcelona, 2020. <https://www.ub.edu/portal/documents/5181723/0/temes+2019-2020c/9d4f95ce-1e62-d63f-95ca-cc7d99efae56> [Consulta: 07/12/2021].

URBANO, Cristóbal; ARGUDO, Sílvia. "Formación universitaria en información y documentación: 2010, el complejo despertar a un escenario abierto". *Anuario ThinkEPI*, v. 4 (2010), p. 17-25, <https://thinkepi.profesionaldelainformacion.com/index.php/ThinkEPI/article/view/31232/16583> [Consulta: 07/12/2021].

Verificació / Modificació. Barcelona: Facultat d'Informació i Mitjans Audiovisuals. Universitat de Barcelona, 2021. <https://www.ub.edu/portal/web/informacio-mitjans-audiovisuals/auq> [Consulta: 07/12/2021]. ■